

Załącznik do uchwały nr X/65/11
Rady Powiatu Bieszczadzkiego
z dnia 23 września 2011

***Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych w Zakresie Rehabilitacji Społecznej
i Zawodowej oraz Przestrzegania Praw Osób
Niepełnosprawnych na lata 2011-2016***

WPROWADZENIE

Liczba osób niepełnosprawnych w Polsce oraz różnorodność problemów z jakimi spotykają się w życiu codziennym osoby niepełnosprawne sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w społecznej polityce państwa.

Ustawą określającą zakres kompetencji poszczególnych służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zgodnie z tą ustawą do zadań powiatu należy m.in.: opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Niniejszy Program skierowany jest do niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Bieszczadzkiego. Istotą Programu jest stworzenie na terenie Powiatu Bieszczadzkiego warunków do udzielania osobom niepełnosprawnym takiej pomocy, która umożliwi osiągnięcie im jak najlepszej życiowej samodzielności i aktywności przy wykorzystaniu tkwiących w nich potencjalnych zdolności i możliwości. Program wyznacza kierunki rozwoju form pomocy dla osób niepełnosprawnych, które są dostosowane do rzeczywistych potrzeb i będą stanowić podstawę do sporządzenia konkretnych projektów, które będą przyczyniały się do polepszenia warunków życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Bieszczadzkiego.

Aby skutecznie realizować zamierzone cele niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek. Program wyznacza zadania w takich dziedzinach jak rehabilitacja społeczna i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych, profilaktyka i oświata zdrowotna, oświata i kształcenie oraz rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych. W programie wskazano również podmioty realizujące działania zawarte w Programie. Działania te realizowane będą ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, budżetu powiatu, budżetów gmin, środków finansowych organizacji pozarządowych i sponsorów oraz pozyskanych z programów unijnych.

OPIS PROBLEMU

Zagadnienie niepełnosprawności rozpatruje się nie tylko w ujęciu medycznym ale także społecznym. Osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny stanowią część społeczności lokalnej, wymagającą szczególnego zainteresowania, różnorodnych form wsparcia i opieki. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym zależy nie tylko od nich samych, ale również od społeczeństwa, które tworzy klimat i warunki, w których te osoby znajdują swoje miejsce obok ludzi sprawnych. Niepełnosprawność jest pojęciem szerokim, skupiającym różne jej stany i rodzaje dlatego trudno ją zdefiniować.

Do opracowania niniejszego Programu przyjęto dwie definicje:

- zawartą w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, która mówi, że:

”Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.”,

- zawartą w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określającą niepełnosprawność jako:

„trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.”

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych podkreśla prawo osób niepełnosprawnych do godnego życia, zakazując przy tym ich dyskryminacji. Należy więc podjąć wszelkie działania w celu podniesienia świadomości społeczeństwa o prawach osób niepełnosprawnych ale także o problemach z jakimi spotykają się te osoby z powodu swej niepełnej sprawności.

Dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych, zarówno na poziomie kraju jak i powiatu, są niepełne i niejednorodne, dlatego też są to dane szacunkowe. Do przeprowadzenia analizy wykorzystano dane z Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku oraz dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z lat 2010 - 2011 (do dnia 30 czerwca b.r.) a także dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Ustrzykach Dolnych.

Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa). Zbiorowość osób niepełnosprawnych dzieli się na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

W roku 2002 liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 5 456,7 tys. osób co stanowiło 14/3 % ogółu ludności kraju. Oznacza to, że co siódmy mieszkaniec Polski był osobą niepełnosprawną. Wśród osób niepełnosprawnych najliczniejszą grupę w 2002 r. stanowiły osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (28,8 % zbiorowości) oraz osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (26,1 % zbiorowości). W pełnej zbiorowości osób niepełnosprawnych nadal przeważają kobiety (52,9 %, mężczyźni – 47,1 %). W latach 1988-2002 odnotowano przyrost liczby osób niepełnosprawnych na wsi, przy czym relatywnie wyższy był wzrost niepełnosprawnych kobiet niż mężczyzn. Na wsi najwyższy wzrost odnotowano w grupie osób niepełnosprawnych prawnie ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz z zbiorowości osób niepełnosprawnych tylko biologicznie, odczuwających poważne ograniczenia sprawności. W miastach relatywnie wyższy był wzrost niepełnosprawnych mężczyzn niż kobiet. Ogółem liczba osób niepełnosprawnych na 1000 mieszkańców Polski wynosiła w roku 2002 - 143 osoby.

Według informacji przekazanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który oszacował liczbę osób niepełnosprawnych w Polsce i poszczególnych województwach w roku 2007, na podkarpaciu liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 253 504. W liczbie tej 246 881 osób to osoby w wieku 15 lat i więcej, natomiast 6 623 to dzieci i młodzież w wieku 0-14 lat. Województwo podkarpackie jest na dziesiątym miejscu w skali województw Polski pod względem liczby osób niepełnosprawnych, procentowy udział liczby osób niepełnosprawnych w skali kraju to 5,57 %. (źródło: *Wojewódzki Program Na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu Na Lata 2008-2020*).

Zebranie pełnych danych na temat liczby osób niepełnosprawnych w Powiecie Bieszczadzkim jest niemożliwe z uwagi na brak danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego a także z uwagi na fakt, że nie wszystkie osoby niepełnosprawne posiadają stosowne dokumenty potwierdzające niepełnosprawność. Dla potrzeb Programu przyjęto liczbę osób niepełnosprawnych w oparciu o dane

Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności za rok 2010-2011 (do dnia 30 czerwca b.r.)

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2010-2011:

	2010	2011 (do dnia 30 czerwca)	Ogółem
Kobiety	348	122	470
Mężczyźni	326	118	444
Razem	674	240	914

Tabela nr 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób poniżej 16 r. ż. w latach 2010-2011:

	2010 rok	2011 rok (do dnia 30 czerwca)
Orzeczenie o niepełnosprawności	108	40

Tabela nr 3. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności – 2010 rok.

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Rodzaj schorzenia	Stopień niepełnosprawności			Ogółem
		ZNACZNY	UMIARKOWA NY	LEKKI	
01-U	Upośledzenie umysłowe	4	23	1	28
02-P	Choroby psychiczne	10	36	17	63
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	4	6	21	31
04-O	Choroby narządu wzroku	2	23	7	32
05-R	Upośledzenia narządu ruchu	22	53	18	93
06-E	Epilepsja	1	2	4	7
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	45	69	55	169
08-T	Choroby układu pokarmowego	7	7	5	19
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	9	6	4	19
10-N	Choroby neurologiczne	34	61	44	139
11-I	Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego	33	25	16	74
12-C	Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	0
Razem		171	311	192	674

W roku 2010 r. najwięcej orzeczeń wydano dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, najmniej zaś ze znacznym. Najczęstszym powodem przyznania stopnia niepełnosprawności są schorzenia układu krążenia, choroby neurologiczne oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności – 2011 rok. (do dnia 30 czerwca 2011 r.)

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Rodzaj schorzenia	Stopień niepełnosprawności			Ogółem
		ZNACZNY	UMIARKOWA NY	LEKKI	
01-U	Upośledzenie umysłowe	2	4	0	6
02-P	Choroby psychiczne	7	10	2	19
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	0	5	12	17
04-O	Choroby narządu wzroku	4	4	3	11
05-R	Upośledzenia narządu ruchu	8	31	20	59
06-E	Epilepsja	1	0	3	4
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	24	26	14	64
08-T	Choroby układu pokarmowego	2	3	0	5
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	5	1	0	6
10-N	Choroby neurologiczne	13	17	8	38
11-I	Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego	6	3	2	11
12-C	Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	0
Razem		72	104	64	240

Jeśli chodzi o rok 2011 to najczęściej wydawano orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Podobnie jak w roku 2010 najczęstszymi powodami wydawania orzeczenia były schorzenia układu krążenia, choroby neurologiczne oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na powyższe należy podjąć liczne działania, by ograniczyć do minimum skutki niepełnosprawności umożliwiając rehabilitację przede wszystkim medyczną, m.in. uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych oraz należy zintensyfikować działania o charakterze zdrowotnym w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności.

Tabela nr 5. Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 r. ż. wg przyczyny niepełnosprawności, wieku i płci w 2010 roku.

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Przyczyny niepełnosprawności	Wiek			Płeć		Ogółem
		0 - 3	4 - 7	8 - 16	K	M	
01-U	Upośledzenie umysłowe	0	2	6	4	4	8
02-P	Choroby psychiczne	1	2	3	0	6	6
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	0	0	2	1	1	2
04-O	Choroby narządu wzroku	1	5	5	3	8	11
05-R	Upośledzenia narządu ruchu	2	4	6	6	8	12
06-E	epilepsja	0	0	4	3	1	4
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	7	3	16	10	16	16
08-T	Choroby układu pokarmowego	0	1	0	1	0	1
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	5	0	0	0	5	5
10-N	Choroby neurologiczne	7	4	5	6	10	16
11-I	Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego	5	1	11	11	6	17
12-C	Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	0	0	0
Razem		28	22	58	45	63	108

Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 r. ż. wg przyczyny niepełnosprawności, wieku i płci w 2011 roku (do dnia 30 czerwca 2011r.)

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Przyczyny niepełnosprawności	Wiek			Płeć		Ogółem
		0 - 3	4 - 7	8 - 16	K	M	
01-U	Upośledzenie umysłowe	0	1	0	0	1	1
02-P	Choroby psychiczne	1	0	1	1	1	2
03-L	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	0	0	1	0	1	1
04-O	Choroby narządu wzroku	0	1	0	0	1	1
05-R	Upośledzenia narządu ruchu	2	1	3	1	5	6
06-E	epilepsja	1	0	0	1	0	1
07-S	Choroby układu oddechowego i krążenia	6	2	4	3	9	12
08-T	Choroby układu pokarmowego	0	1	0	1	0	1
09-M	Choroby układu moczowo-płciowego	1	0	0	1	0	1
10-N	Choroby neurologiczne	1	2	3	3	3	6
11-I	Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zespecenia, choroby układu krwionośnego	2	2	4	5	3	8
12-C	Całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	0	0	0
Razem		14	10	16	16	24	40

Reasumując otrzymane dane można powiedzieć, że najbardziej liczną grupę niepełnosprawnych według wieku stanowią dzieci w wieku od 8 – 16 lat. Orzeczenia wydawane są z powodu: chorób układu oddechowego i krążenia, chorób neurologicznych oraz schorzeń endokrynologicznych oraz metabolicznych. Dokonując analizy powyższego zagadnienia należy stwierdzić, że największa liczba dzieci niepełnosprawnych, to dzieci w wieku szkolnym, dlatego więc należy podjąć działania w celu tworzenia klas integracyjnych w szkołach. Dla prawidłowego rozwoju dziecka niepełnosprawnego bardzo istotny jest kontakt ze zdrowymi dziećmi. Wspólna nauka, zabawa pomaga w integracji, wzbogacając przy tym zdrowych rówieśników, ucząc ich odpowiedzialności, szacunku i cierpliwości dla ograniczeń osób niepełnosprawnych.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W DOKUMENTACH PRAWNYCH

Według standardów światowych i europejskich, sformułowanych w licznych dokumentach międzynarodowych, osoby niepełnosprawne mają prawo do pełnego uczestnictwa i równych szans w życiu społecznym i zawodowym.

Działania rządu i ustawodawstwa polskiego to:

- Rządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i ich Integracji ze Społeczeństwem (5 październik 1993r.),
- Konstytucja RP / 2 kwiecień 1997r/, która zapewnia prawo do niedyskryminacji stanowiące, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny,
- Karta Praw Osób Niepełnosprawnych- przyjęta Uchwałą Sejmu 1 sierpnia 1997r. potwierdzająca prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia wolnego od przejawów dyskryminacji. Sejm wezwał jednocześnie władze rządowe i samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.

Potrzeby osób niepełnosprawnych ujawniają się w sferach :

- społecznej – bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i co za tym idzie izolacja osób niepełnosprawnych od społeczeństwa,
- zdrowotnej – utrudniony dostęp do świadczeń medyczno- rehabilitacyjnych, brak wczesnej diagnozy niepełnosprawności,
- materialnej – wysokie koszty rehabilitacji, brak pracy i możliwości zarobkowania,
- kulturalno- oświatowej – utrudniony dostęp do dóbr kultury i nauki,
- psychologicznej – brak poczucia bezpieczeństwa, akceptacji przez środowisko i w związku z tym poczucie niskiej wartości.

Niepełnosprawność jest jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Wg przeprowadzonych badań województwo podkarpackie jest województwem gdzie sytuacja niepełnosprawnych jest trudna a satysfakcja z życia jest niższa niż w innych województwach (źródło: Raport z badań „Bariery i możliwości integracji zawodowej osób niepełnosprawnych w województwie podkarpackim” Warszawa 2009). Wg przywoływanych wcześniej badań osoby niepełnosprawne wskazały następujące problemy ich grupy:

- ochrona zdrowia (50 % wskazań),
- problemy finansowe (48 % wskazań),
- problemy psychologiczne (9 % wskazań),
- miejsce pracy (6 % wskazań).

Wśród osób niepełnosprawnych jest niska świadomość gdzie można uzyskać pomoc, najbardziej rozpoznawalną instytucją jest ośrodek pomocy społecznej.

CELE GŁÓWNE PROGRAMU

Powiatowy program na rzecz osób niepełnosprawnych wcielany będzie w życie poprzez systematyczne realizowanie poszczególnych zadań, które są ściśle nakierowane na osiągnięcie przedstawionych w dalszej części celów.

Cel główny nr 1: Pomoc osobom niepełnosprawnym w poprawie jakości życia, w rozwijaniu świadomości społecznej oraz w rozwiązywaniu występujących problemów.

Cele szczegółowe:

1. Organizowanie cyklicznej imprezy dla osób niepełnosprawnych pn. „Bieszczadzki Dzień Osób Niepełnosprawnych”
2. Promowanie informacji o możliwości dofinansowania ze środków PFRON sportu, kultury, turystyki i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.
3. Wspomaganie kampanii informacyjnych dotyczących osób niepełnosprawnych.
4. Opracowanie oraz organizacja szkoleń i warsztatów dla osób niepełnosprawnych, członków rodzin, przedstawicieli organizacji pozarządowych, opiekunów i wolontariuszy zaangażowanych w proces rehabilitacji.
5. Aktywizacja środowiska lokalnego na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym.
6. Uruchomienie punktu konsultacyjno – informacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
7. Opracowanie, publikacja i rozpowszechnianie pakietu informacyjnego nt: adresów instytucji świadczących pomoc osobom niepełnosprawnym na terenie powiatu; możliwości i sposobów otrzymania pomocy; praw osób niepełnosprawnych i możliwości ich egzekwowania; istniejących i działających grup wsparcia; służb pośrednictwa pracy, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Wczesna interwencja i podjęcie działań w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym związanym z nagłym pojawieniem się niepełnosprawności.
9. Rozpowszechnienie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
10. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych: organizowanie szkoleń z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych; pomoc w pisaniu wniosków i projektów; koordynowanie działań organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych; współpraca

z organizacjami pozarządowymi w celu rozeznania potrzeb osób niepełnosprawnych w ich środowisku.

Cel główny nr 2: Likwidacja barier funkcjonalnych w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1. Egzekwowanie, na etapie projektowania i realizacji, dostępności dla osób niepełnosprawnych nowobudowanych i modernizowanych obiektów w powiecie.
2. Obniżenie krawężników, naprawa chodników oraz dostosowanie przejść dla niepełnosprawnych pieszych i poruszających się na wózkach inwalidzkich, założenie poręczy przy schodach.
3. Wytyczenie przed budynkiem starostwa, urzędów, i innych budynków użyteczności publicznej miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych interesantów.
4. Likwidacja barier architektonicznych (budowa podjazdów, poszerzanie drzwi wejściowych, przystosowanie toalet, założenie poręczy) w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
5. Likwidacja barier transportowych - zakup pojazdów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.
6. Propagowanie informacji nt możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON: do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych; na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Cel główny nr 3: Aktywizacja zawodowa, zatrudnianie i przeciwdziałanie skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1. Organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej.
2. Stworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy.
3. Wspieranie staży osób niepełnosprawnych.
4. Doskonalenie i uaktywnienie przepływu aktualnych informacji dotyczących aktywizacji osób niepełnosprawnych.

5. Opracowanie, publikacja i rozpowszechnianie pakietu informacyjnego dla pracodawców w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
6. Propagowanie informacji nt. możliwości przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
7. Prowadzenie ewidencji osób niepełnosprawnych.
8. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych umożliwiającego pomoc w pozyskaniu pracy i podnoszeniu swoich kwalifikacji zawodowych.

Cel główny nr 4: Edukacja osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie zintegrowanych klas w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w powiecie.
2. Zapewnienie opieki psychologiczno – pedagogicznej wszystkim dzieciom niepełnosprawnym od momentu stwierdzenia niepełnosprawności a rodzicom tych dzieci doradztwem w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
3. Organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej mającej kontakt z dzieckiem niepełnosprawnym.
4. Popularyzowanie wśród kadry pedagogicznej problematyki niepełnosprawności.
5. Popularyzowanie wśród pełnosprawnych uczniów problematyki niepełnosprawnych rówieśników.
6. Organizowanie spotkań dla rodziców posiadających niepełnosprawne dzieci w celu wymiany doświadczeń.

Cel główny nr 1**Pomoc osobom niepełnosprawnym w poprawie jakości życia, w rozwijaniu świadomości społecznej oraz w rozwiązywaniu występujących problemów.**

Cele szczegółowe.	Adresaci programu	Realizator programu.	Partnerzy.	Źródła finansowania programu.
<ol style="list-style-type: none">1. Organizowanie cyklicznej imprezy dla osób niepełnosprawnych pn. „Bieszczadzki Dzień Osób Niepełnosprawnych” .2. Promowanie informacji o możliwości dofinansowania ze środków PFRON sportu, kultury, turystyki i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.3. Wspomaganie kampanii informacyjnych dotyczących osób niepełnosprawnych.4. Opracowanie oraz organizacja szkoleń i warsztatów dla osób niepełnosprawnych, członków rodzin, przedstawicieli organizacji pozarządowych, opiekunów i wolontariuszy zaangażowanych w proces rehabilitacji.5. Aktywizacja środowiska lokalnego na rzecz pomocy	<ol style="list-style-type: none">1.osoby niepełnosprawne,2.rodziny osób niepełnosprawnych,3.przedstawiciele organizacji pozarządowych,4.instytucje zajmujące się osobami	<ul style="list-style-type: none">- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,- Starostwo Powiatowe,	<ol style="list-style-type: none">1.Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,2.Powiatowy Urząd Pracy,3.Ośrodki Pomocy Społecznej,4.Przedstawiciele organizacji	<ol style="list-style-type: none">1.Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych,2.Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,3.Urząd Marszałkowski.

<p>osobom niepełnosprawnym.</p> <p>6. Uruchomienie punktu konsultacyjno – informacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p> <p>7. Opracowanie, publikacja i rozpowszechnianie pakietu informacyjnego nt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adresów instytucji świadczących pomoc osobom niepełnosprawnym na terenie powiatu; - możliwości i sposobów otrzymania pomocy; - praw osób niepełnosprawnych i możliwości ich egzekwowania; - istniejących i działających grup wsparcia; - służb pośrednictwa pracy, - organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. <p>8. Wczesna interwencja i podjęcie działań w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym związanym z nagłym pojawieniem się niepełnosprawności.</p> <p>9. Rozpowszechnienie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.</p> <p>10. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń z zakresu pozyskiwania funduszy 	<p>niepełnosprawnymi.</p>		<p>pozarządowych,</p> <p>5. Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego ,</p> <p>6. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,</p> <p>7. Sądy,</p> <p>8. Policja,</p> <p>9. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,</p> <p>10. Służba zdrowia.</p>	
---	---------------------------	--	--	--

<p>unijnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc w pisaniu wniosków i projektów, - koordynowanie działań organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, - współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu rozeznania potrzeb osób niepełnosprawnych w ich środowisku. - Diagnoza przyczyn powstawania niepełnosprawności. - Edukacja propagująca zdrowy styl życia. 				
--	--	--	--	--

Oczekiwane efekty.

- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- wyrównanie szans w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, m.in. zapewnienie dostępu do obiektów kulturalnych, sportowych i wypoczynkowych,
- umiejętność samodzielnego życia i egzekwowania swoich praw,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- umiejętność radzenia sobie z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- wytworzenie poczucia własnej wartości,

- zmniejszenie poczucia bezradności,
- zapobieganie patologiom wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanym z nagłym powstaniem niepełnosprawności,
- poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia społeczeństwa,
- zwiększenie wiedzy na temat niepełnosprawności i sposobów jej zapobiegania.

Cel główny nr 2				
Likwidacja barier funkcjonalnych w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych				
Cele szczegółowe.	Adresaci programu	Realizator programu.	Partnerzy.	Źródła finansowania programu.
1. Egzekwowanie, na etapie projektowania i realizacji, dostępności dla osób niepełnosprawnych nowobudowanych i modernizowanych obiektów w powiecie. 2. Obniżenie krawężników, naprawa chodników oraz dostosowanie przejść dla niepełnosprawnych pieszych i poruszających się na wózkach inwalidzkich, założenie poręczy przy schodach.	1.osoby niepełnosprawne, 2.rodziny osób niepełnosprawnych,	1.Samorząd gminny i powiatowy.	1.Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, 2.PFRON, 3.Dyrektorzy szkół,	1.Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych, 2.Burmistrz i wójtowie gmin,

<p>3. Wytyczenie przed budynkiem starostwa, urzędów, i innych budynków użyteczności publicznej miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych interesantów.</p> <p>4. Likwidacja barier architektonicznych (budowa podjazdów, poszerzanie drzwi wejściowych, przystosowanie toalet, założenie poręczy) w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.</p> <p>5. Likwidacja barier transportowych - zakup pojazdów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych samorządu oraz organizacji pozarządowych.</p> <p>6. Propagowanie informacji nt możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych; - na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. 			4.Dyrektor szpitala.	3.PFRON.
--	--	--	----------------------	----------

Oczekiwane efekty.

- przystosowanie otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez udostępnienie do budynków, ciągów pieszych umożliwiających osobom niepełnosprawnym samodzielne poruszanie się,
- stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w środowisku,
- ułatwienie osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr kultury,
- umożliwienie osobom niepełnosprawnym wyjścia z izolacji społecznej.

Cel główny nr 3				
Aktywizacja zawodowa, zatrudnianie i przeciwdziałanie skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.				
Cele szczegółowe.	Adresaci programu	Realizator programu.	Partnerzy.	Źródła finansowania programu.
1. Organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej. 2. Stworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy. 3. Wspieranie stażu osób niepełnosprawnych.	1.osoby niepełnosprawne, 2.zakłady pracy, 3.chroniony rynek pracy.	1.Powiatowy Urząd Pracy, 2.PFRON, 3.Starostwo Powiatowe, 4.Powiatowe Centrum	1.Zakłady pracy, 2.Ośrodki pomocy społecznej, 3.Organizacje pozarządowe.	1.PFRON, 2.Środki z funduszu pracy.

<p>4. Doskonalenie i uaktywnienie przepływu aktualnych informacji dotyczących aktywizacji osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Opracowanie, publikacja i rozpowszechnianie pakietu informacyjnego dla pracodawców w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych.</p> <p>6. Propagowanie informacji nt. możliwości przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>7. Prowadzenie ewidencji osób niepełnosprawnych.</p> <p>8. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych umożliwiającego pomoc w pozyskaniu pracy i podnoszeniu swoich kwalifikacji zawodowych.</p>		Pomocy Rodzinie.		
--	--	------------------	--	--

Oczekiwane efekty:

- ułatwienie osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym,
- wzrost liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych zgodnie z ich kwalifikacjami zawodowymi,
- zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, uświadomienie o korzyściach wynikających z tego tytułu,
- zwiększenie poczucia własnej wartości osoby niepełnosprawnej,
- uzyskanie samodzielności materialnej przez osobę niepełnosprawną,
- ułatwienie osobie niepełnosprawnej kontaktu zarówno z osobami niepełnosprawnymi, jak i pełnosprawnymi (integracja),
- umożliwienie osobie niepełnosprawnej partnerskiego udziału w życiu społecznym,

- poprawa jakości życia osoby niepełnosprawnej,
- podniesienie poziomu wiedzy pracodawców i pracowników w zakresie uprawnień i potrzeb niepełnosprawnych osób,
- umożliwienie upośledzonym niepełnosprawnym osobom wykonywanie w WTZ pracy rozwijającej umiejętności funkcjonalne, społeczne i zawodowe.

Cel główny nr 4				
Edukacja osób niepełnosprawnych.				
Cele szczegółowe.	Adresaci programu	Realizator programu.	Partnerzy.	Źródła finansowania programu.
1. Tworzenie zintegrowanych klas w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych w powiecie. 2. Zapewnienie opieki psychologiczno – pedagogicznej wszystkim dzieciom niepełnosprawnym od momentu stwierdzenia niepełnosprawności a rodzicom tych dzieci doradztwem w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. 3. Organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej mającej kontakt z dzieckiem niepełnosprawnym.	1.dzieci i młodzież niepełnosprawna, 2.osoby niepełnosprawne, 3.opiekunowie dzieci niepełnosprawnych,	1.Starostwo Powiatowe, 2.Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, 3.Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,	1.Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, 2.Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,	1.Subwencja oświatowa, 2.Burmistrz i Wójtowie gmin, 3.Starostwo Powiatowe.

<p>4. Popularyzowanie wśród kadry pedagogicznej problematyki niepełnosprawności.</p> <p>5. Popularyzowanie wśród pełnosprawnych uczniów problematyki niepełnosprawnych rówieśników.</p> <p>6. Organizowanie spotkań dla rodziców posiadających niepełnosprawne dzieci w celu wymiany doświadczeń.</p>	<p>4.nauczyciele, wychowawcy.</p>	<p>4.Kadra pedagogiczna.</p>	<p>3.Kadra pedagogiczna,</p> <p>4.Burmistrz i Wójtowie gmin,</p> <p>5.Organizacje pozarządowe.</p>	
---	-----------------------------------	------------------------------	--	--

Oczekiwane efekty:

- integracja niepełnosprawnych dzieci i młodzieży z pełnosprawnymi uczniami,
- rozwinięcie zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- wyrównanie szans w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- ograniczenie do minimum stosowania nauczania indywidualnego na rzecz nauki w klasach integracyjnych,
- zwiększenie poczucia własnej wartości niepełnosprawnych dzieci,
- eliminacja lub ograniczenie skutków niepełnosprawności u dzieci,
- podniesienie wiedzy rodziców w zakresie pomocy niepełnosprawnemu dziecku,
- zwiększenie solidarności i poczucia tolerancji niepełnosprawnych dzieci z rówieśnikami przez wspólne uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- przygotowanie niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do samodzielnego życia w społeczeństwie.

W ramach dotychczasowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych zrealizowano następujące projekty:

- likwidacja barier architektonicznych w budynku SP ZOZ w Ustrzykach Dolnych - budowa szybu windowego;
- likwidacja barier architektonicznych w budynku Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej – budowa podjazdu;
- likwidacja barier transportowych – zakup samochodu przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych dla DPS w Moczarach;
- utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego przy SP ZOZ;
- wyposażenie z sprzęt rehabilitacyjny służący rehabilitacji osób niepełnosprawnych Międzyszkolnej Krytej Pływalni „Delfin” w Ustrzykach Dolnych.

PODSTAWOWE PRAWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

1. Prawo osób niepełnosprawnych do orzecznictwa.

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

- do celów rentowych – orzecznictwo rentowe o niezdolności do pracy, prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS),
- do celów pozarentowych – orzecznictwo pozarentowe o niepełnosprawności prowadzone przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Orzecznictwo rentowe prowadzą także, oprócz ZUS, inne instytucje orzecznicze: komisja lekarska Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS); komisje lekarskie podległe: MON lub MSWiA.

Osobie niepełnosprawnej w wyniku orzeczenia przysługują świadczenia rentowe:

- renta z tytułu niezdolności do pracy,
- renta z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem,
- renta inwalidów wojennych i wojskowych.

2. Prawo osób niepełnosprawnych do podejmowania pracy.

Osoby niepełnosprawne mogą pracować. Mogą także poszukiwać zatrudnienia i prowadzić działalność gospodarczą. Pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne mogą korzystać z tego tytułu z różnego rodzaju ulg i dopłat. Osoby niepełnosprawne mogą również przekwalifikowywać się lub uczyć zawodu. Zadania z zakresu zatrudniania i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowy Urząd Pracy.

3. Prawo dostępu do wszelkich obiektów służących rehabilitacji oraz obiektów użyteczności publicznej.

Bariery architektoniczne utrudniają życie osobom starszym, matkom małych dzieci i przede wszystkim osobom niepełnosprawnym. Warto więc poznać przepisy i programy dotyczące ich likwidacji. Podstawowym przepisem jest artykuł 5.1 prawa budowlanego (tekst jednolity Dz. U. z 2010 Nr 243 poz. 1623 z późn. zm.), który stanowi: "Obiekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej zapewniając (...) m. in. niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa

wielorodzinnego przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich".

4. Prawo do edukacji.

Wszystkie dzieci bez wyjątku – niepełnosprawne na równi z dziećmi pełnosprawnymi – mają prawo do nauki, a w pewnym okresie życia również objęte są obowiązkiem szkolnym.

1. Konstytucja RP gwarantuje wszystkim równy dostęp do nauki (art. 70).
2. Zgodnie z Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dn. 20 listopada 1989 r. ratyfikowaną przez władzę RP w 1991 r. (Dz. U. 1991 r., Nr 120, poz. 526, art. 23) państwo ma działać na rzecz zapewnienia dzieciom niepełnosprawnym skutecznego dostępu m.in. do oświaty, nauki, przygotowania zawodowego, ma umożliwiać dzieciom integrację ze społeczeństwem i wszechstronny, osobisty rozwój.

5. Prawo do otrzymania określonego rodzaju zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne przysługują (bezpłatnie lub częściowo odpłatnie) osobom ubezpieczonym, czyli płacącym składki na ubezpieczenie zdrowotne do wybranej kasy chorych oraz osobom pozostającym na ich utrzymaniu. Oprócz zatrudnionych na umowę o pracę będą to np. renciści, emeryci, osoby pobierające rentę socjalną i zarejestrowani bezrobotni.

6. Prawo do leczenia uzdrowiskowego lub turnusu rehabilitacyjnego.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać:

- z leczenia uzdrowiskowego np. w sanatorium, w szpitalu uzdrowiskowym, w przychodni uzdrowiskowej,
- z pobytu na turnusie rehabilitacyjnym.

Obydwie formy, choć podobne, przysługują niezależnie od siebie i z różnych tytułów.

7. Osoby niepełnosprawne mają prawo do różnego rodzaju ulg i uprawnień:

- ulgi w PKP i PKS,
- niestosowanie się do wybranych znaków drogowych,
- parkowanie w miejscach zabronionych dla osób pełnosprawnych,
- zwolnienie od podatków lokalnych,
- ulgi pocztowe i telekomunikacyjne,
- ulgi w zakresie abonamentu za telewizję i radio,
- ulgowe bilety do muzeów,

– - ulgi w podatku dochodowym.

7. Ponadto osoby niepełnosprawne mają prawo do korzystania z różnego rodzaju aktywizujących programów oferowanych przez terenowe Oddziały Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Powiat winien zapewnić swoim niepełnosprawnym mieszkańcom możliwość korzystania z wszelkich praw jakie im przysługują poprzez odpowiednią, wyczerpującą informację, kształtowanie świadomości osób niepełnosprawnych w tym zakresie, a także realizowanie zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. O wyżej opisanych prawach: do świadczeń zdrowotnych, leczniczych i rehabilitacyjnych, do nauki, do szkolenia się, pracy odpowiedniej do rodzaju i stopnia niepełnosprawności, do świadczeń z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, do uczestnictwa w życiu publicznym, kulturalnym społeczności powiatu, informuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz inne podmioty działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Samorząd Powiatu Bieszczadzkiego podejmuje wiele działań, aby stworzyć możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne z praw im przysługujących. Aby sprostać potrzebom i oczekiwaniom środowisk osób niepełnosprawnych podejmowane są wciąż nowe inicjatywy.

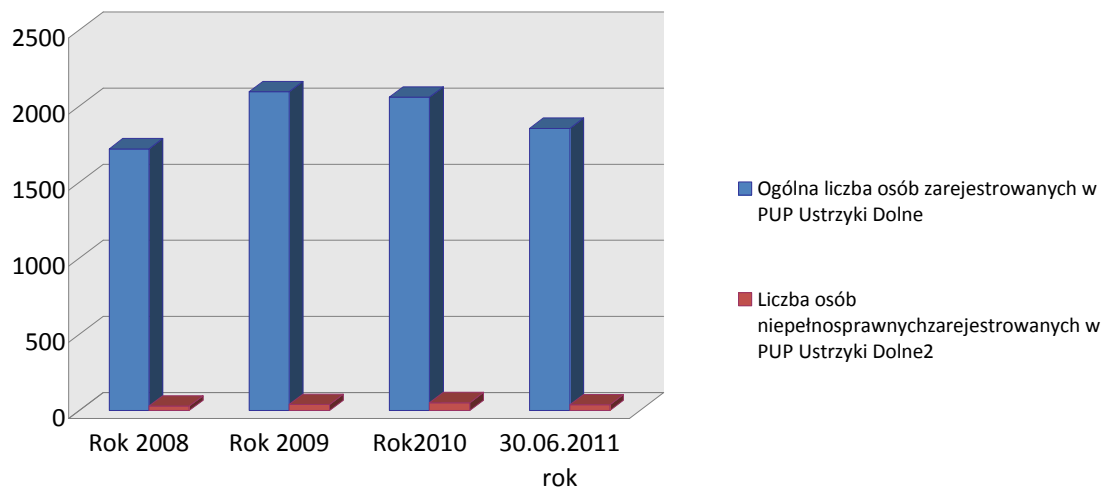
REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE BIESZCZADZKIM

Polityka państwa w zakresie zatrudniania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych została określona w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wszystkie osoby niepełnosprawne bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności mają prawo do pracy w zakresie zatrudniania na równi z osobami pełnosprawnymi, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Podjęcie pracy zawodowej dla osób niepełnosprawnych ma ogromne znaczenie, daje samodzielność ekonomiczną, poczucie przydatności i własnej wartości, integrację i partnerski udział w życiu społecznym.

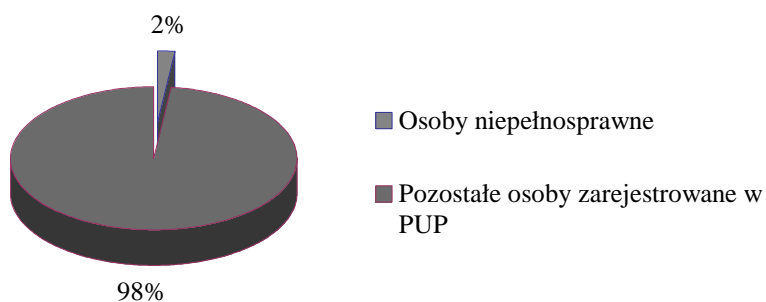
Powiatowy Urząd Pracy w Ustrzykach Dolnych realizując zadania ustawowe, zajmuje się m.in. rehabilitacją zawodową osób niepełnosprawnych. Na koniec roku 2008 wśród 1720 osób zarejestrowanych w PUP, 30 to były osoby niepełnosprawne, na koniec 2009 roku zarejestrowanych osób niepełnosprawnych było 40 z 2096 ogółu osób zarejestrowanych. Na koniec grudnia 2010 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ustrzykach Dolnych zarejestrowanych było 2060 osób bezrobotnych w tym 52 osoby niepełnosprawne, natomiast na dzień 30.06.2011 r. w ewidencji figurowało 38 osób niepełnosprawnych, z tego 30 zarejestrowanych było jako bezrobotne, a 8 jako poszukujące pracy.

Analizując pod kątem udziału procentowego osób niepełnosprawnych w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych, od roku 2008 odsetek ten sukcesywnie wzrastał, jednak na koniec półrocza 2011 r. zauważyć można spadek liczby osób niepełnosprawnych figurujących w ewidencji PUP.

Liczba osób niepełnosprawnych w stosunku do ogólnej liczby osób zarejestrowanych w PUP Ustrzyki Dolne

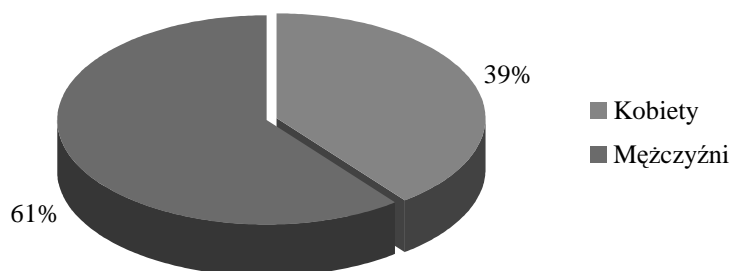

Osoby zarejestrowane w PUP Ustrzyki Dolne na koniec I półrocza 2011 r.

Na dzień 30.06.2011 r. w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych kobiety stanowiły 39%.

**Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP
Ustrzyki Dolne ze względu na płeć na koniec I półrocza 2011 r.**

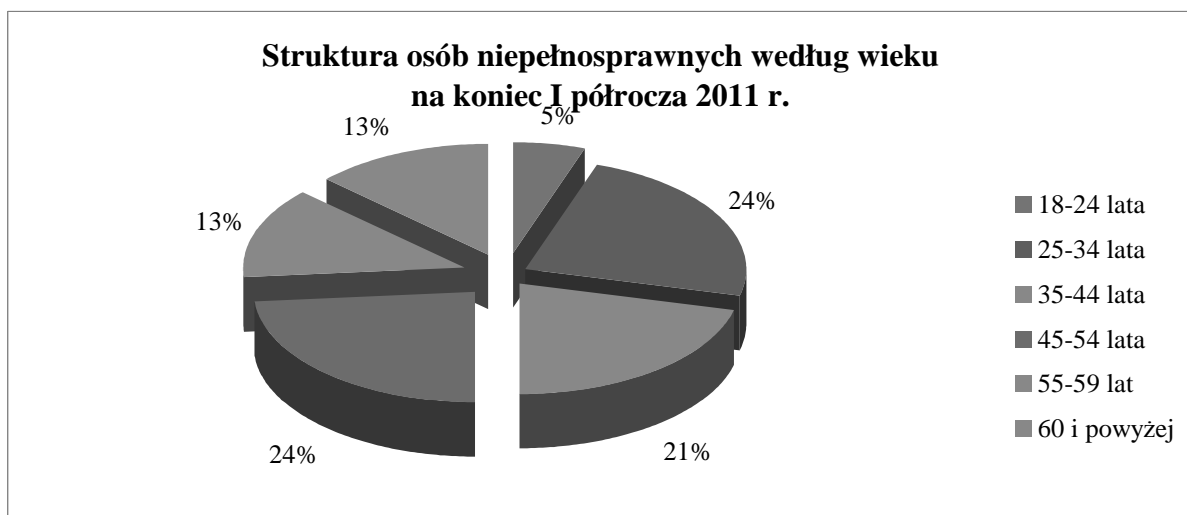
Podział według miejsca zamieszkania przedstawiał się następująco: 17 osób zamieszkiwało teren miejski, natomiast 21 teren wiejski.

**Struktura osób niepełnosprawnych według miejsca zamieszkania
na koniec I półrocza 2011 r.**

Struktura osób niepełnosprawnych według wieku kształtowała się jak niżej:

- **18-24** - 2 osoby
- **25-34** – 9 osób
- **35-44** – 8 osób
- **45-54** – 9 osób
- **55-59** – 5 osób
- **60 i powyżej** – 5 osób

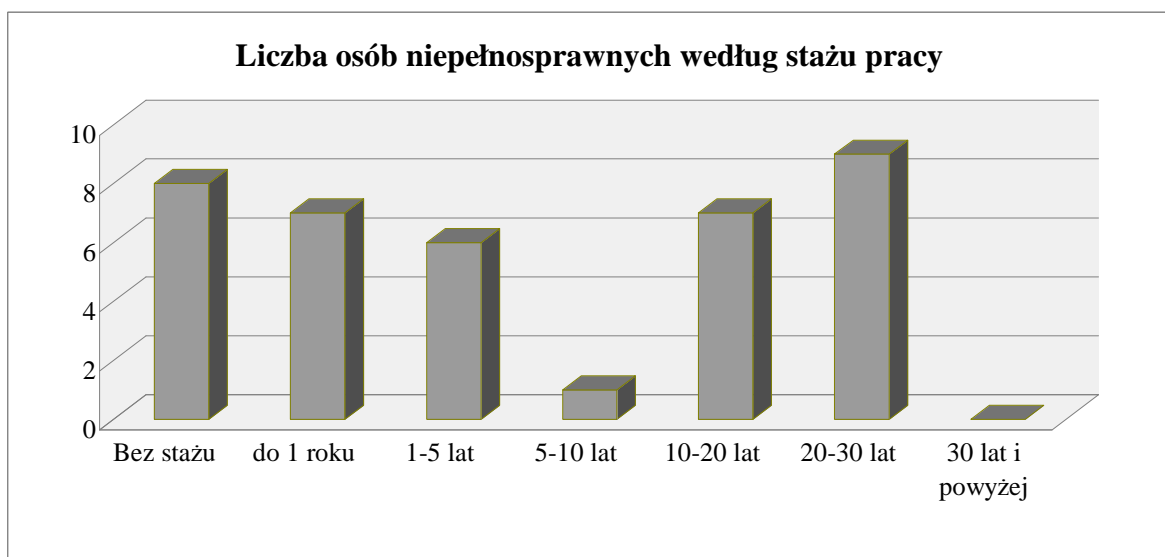

Spośród ogółu osób niepełnosprawnych 4 osoby legitymowały się wykształceniem wyższym, 10 osób wykształceniem średnim, 11 osób zasadniczym zawodowym, natomiast wykształcenie gimnazjalne i poniżej posiadało 13 osób.

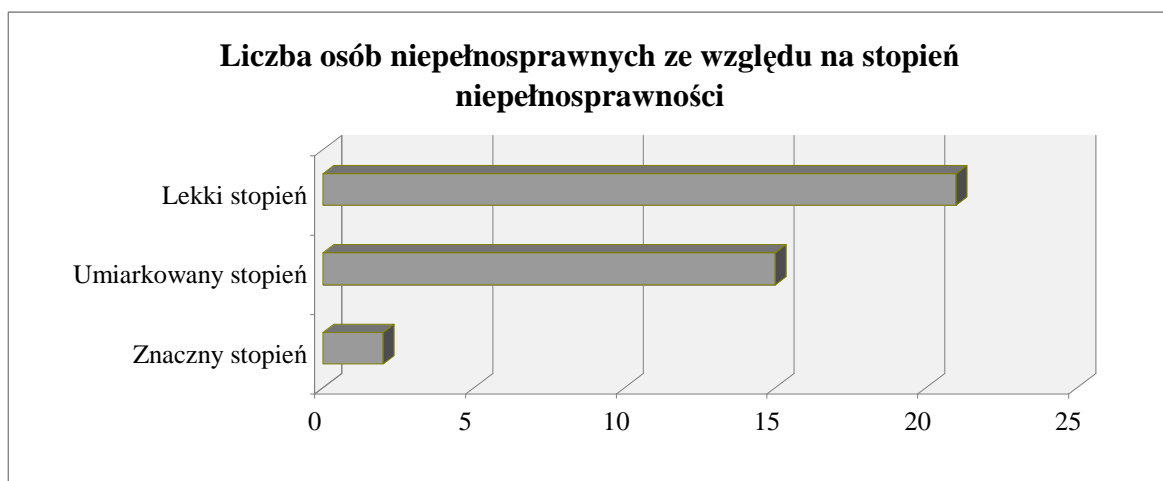

Liczba osób niepełnosprawnych według stażu pracy przedstawiała się według podziału:

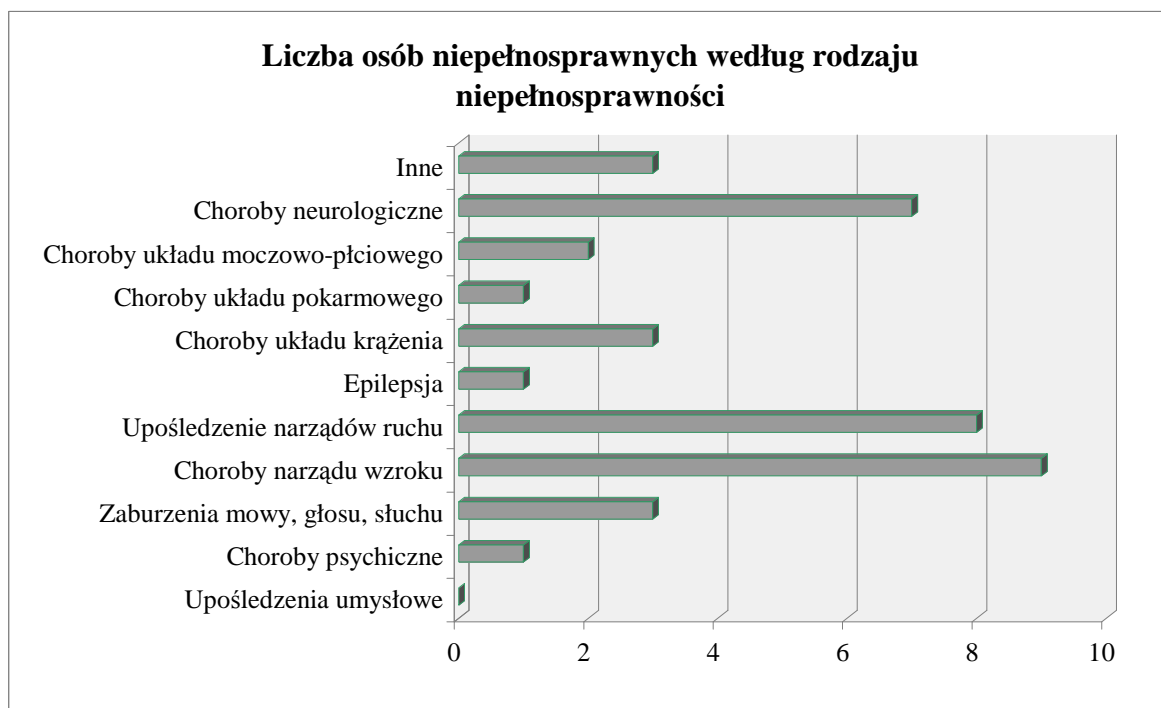
- bez stażu – 8 osób
- do 1 roku – 7 osób
- 1-5 lat – 6 osób
- 5-10 lat – 1 osoba
- 10-20 lat – 7 osób
- 20-30 lat – 9 osób

Według stopnia niepełnosprawności wyszczególnić można 2 osoby posiadające znaczny stopień, 15 osób stopień umiarkowany, a 21 osób posiadało lekki stopień niepełnosprawności.

Z analizy rodzaju niepełnosprawności 1 osoba posiadała zaburzenia psychiczne, pozostałe osoby miały rodzaje niepełnosprawności takie jak: choroby zaburzenia głosu -3 osoby, choroby narządu wzroku – 9 osób, upośledzenia narządu ruchu – 8 osób, choroby neurologiczne - 7, układu krążenia –3, układ pokarmowy – 1 osoba, choroby układu moczowego – płciowego – 2, epilepsja – 1 osoba, a także rodzaj niepełnosprawności inny i nieustalony -3 osoby.

Wszystkie osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy, w tym także w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ustrzykach Dolnych, mają prawo do korzystania z usług i instrumentów rynku pracy, które realizowane są na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instrumentach tynku pracy (Dz. U. z 2008r. nr 69, poz. 415-tekst jednolity ze zmianami) oraz w oparciu o art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010r. nr 214, poz. 1407- tekst jednolity ze zmianami). Źródłem finansowania instrumentów i usług rynku pracy kierowanych do niepełnosprawnych osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Dodatkowo osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako bezrobotne mogą skorzystać z usług i instrumentów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy (FP).

Zatrudnienie jest kluczowym elementem integracji społecznej i niezależności ekonomicznej wszystkich obywateli w wieku produkcyjnym. W porównaniu z osobami sprawnymi, wskaźniki zatrudnienia i aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych są bardzo niskie. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych w dziedzinie zatrudnienia będzie korzystna nie tylko dla tych osób, ale również dla pracodawców i całego społeczeństwa.

Poradnictwo zawodowe odgrywa ważną rolę w ułatwianiu tym osobom określenia działalności, która jest dla nich najbardziej odpowiednia i w ukierunkowywaniu wyboru

przyszłego zawodu. Jest sprawą istotną, by osoby niepełnosprawne miały dostęp do oceny, poradnictwa zawodowego i szkolenia tak, aby mogły wykorzystać swój potencjał.

Realizacja potrzeb osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie szkolenia i przekwalifikowania zawodowego dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zgodna z zainteresowaniem i możliwościami samych zainteresowanych zwiększa szansę na ich zatrudnienie. Zatrudnienie daje osobie niepełnosprawnej poczucie własnej wartości, samodzielności ekonomicznej i realizacji poprzez pracę.

Planowane działania podejmowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Ustrzykach Dolnych w latach 2011-2016 na rzecz aktywizacji zawodowej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych mają na celu zminimalizowanie skutków pozostawania bez pracy.

Realizacja tego ma służyć zarówno wsparcie ekonomiczne skierowane do pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, jak również promocja zatrudnienia osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne mogą skorzystać zarówno z dofinansowania proponowanego w ramach Funduszu Pracy, jak również ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach ustawowych działań, Urząd może aktywizować osoby niepełnosprawne w ramach poniższych form:

- **Poradnictwo zawodowe:** Usługi świadczone w urzędzie pracy przez doradcę zawodowego mające na celu pomoc w wyborze lub zmianie zawodu, kierunku kształcenia lub szkolenia zawodowego uwzględniające umiejętności, możliwości, zainteresowania oraz sytuację życiową klienta, a także potrzeby rynku pracy.
- **Pośrednictwo pracy:** Usługi świadczone w urzędzie pracy przez pośrednika pracy mające na celu pomoc osobom zarejestrowanym w urzędzie pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiedniego pracownika.
- **Szkolenia:** Urząd organizuje szkolenia w formach pozaszkolnych dla osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:
 - a) braku kwalifikacji zawodowych,
 - b) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia,
 - c) utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie. Urząd pracy kieruje osobę niepełnosprawną na szkolenie:
 - d) z własnej inicjatywy lub na podstawie orzeczenia właściwego organu,

- e) wskazane przez tę osobę, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy.
- **Staże:** Usługa polegająca na skierowaniu osoby niepełnosprawnej do odbycia stażu w celu nabywania przez nią umiejętności praktycznych, niezbędnych do podjęcia pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.
 - **Prace interwencyjne:** Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w urzędzie pracy mogą zostać zatrudnione w ramach prac interwencyjnych na podstawie umowy zawartej pomiędzy starostą a pracodawcą.
 - **Przygotowanie zawodowe dorosłych:** Przygotowanie zawodowe dorosłych jest instrumentem aktywizacji realizowanym bez nawiązania stosunku pracy pomiędzy osobą bezrobotną a pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej co kończy się egzaminem.
 - **Badania lekarskie lub psychologiczne:** Badania lekarskie lub psychologiczne mają na celu również stwierdzenie zdolności osoby do ewentualnego uczestnictwa w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych. Przeprowadzanie badań lekarskich i psychologicznych umożliwi określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu przez osobę zarejestrowaną oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności.
 - **Zwrot kosztów dojazdu i zakwaterowania:** Starosta może zwrócić osobie niepełnosprawnej koszt przejazdu do pracodawcy i powrotu do miejsca zamieszkania w przypadku skierowania go do pracodawcy, który zgłosił ofertę pracy, jeżeli siedziba tego pracodawcy znajduje się poza miejscem zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Starosta może zwrócić także osobie niepełnosprawnej, koszt przejazdu na badania lekarskie lub psychologiczne i powrotu do miejsca zamieszkania, jeżeli na badania te został on skierowany przez powiatowy urząd pracy i dojeżdża do tych miejsc.
 - **Studia podyplomowe:** Starosta, na wniosek osoby, może sfinansować koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów, do wysokości 100%, jednak nie więcej niż 300% przeciętnego wynagrodzenia. Starosta zawiera z osobą umowę o dofinansowanie studiów podyplomowych, która określa w szczególności prawa i obowiązki stron oraz wysokość i tryb przekazywania środków na pokrycie kosztów

studiów podyplomowych w formie bezpośrednich wpłat na konto organizatora tych studiów.

- **Środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej:**

Ta forma aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowana jest na podstawie:

- a) art. 12 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 – tekst jednolity ze zmianami). Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ustrzykach Dolnych może otrzymać ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze Starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała środków publicznych na ten cel. Przeciętne wynagrodzenie jest przyjmowane na dzień złożenia wniosku i oznacza przeciętne wynagrodzenie w poprzednim kwartale, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 roku, Nr 39, poz. 359 ze zmianami).
- b) art. 46 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 – tekst jednolity ze zmianami). Starosta z środków Funduszu Pracy (FP) może przyznać bezrobotnej osobie niepełnosprawnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ustrzykach Dolnych jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku gdy działalność jest podejmowana na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, wysokość przyznanych bezrobotnemu środków nie może przekraczać 4-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu.

Formy pomocy dla pracodawców wspomagające proces rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności:

Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 – tekst jednolity ze zmianami) osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków PFRON, dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności, jeżeli:

- a) nie korzystała z pożyczki z Funduszu PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej oraz z Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo
- b) pożyczka została spłacona lub w całości umorzona.

Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej przez starostę z osobą niepełnosprawną prowadzącą działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne.

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej:

Zgodnie z art. 26 e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 – tekst jednolity ze zmianami) pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać, na wniosek, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. Wysokość refundacji określa umowa zawarta pomiędzy pracodawcą a starostą. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy nie może jednak przekroczyć 15-krotności przeciętnego wynagrodzenia.

Zwrot kosztów szkolenia pracowników niepełnosprawnych organizowanych przez pracodawcę:

Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 – tekst

jednolity ze zmianami) szkolenie osób niepełnosprawnych może być organizowane przez pracodawcę. Na wniosek pracodawcy poniesione przez niego koszty szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych mogą być zrefundowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do wysokości 80% tych kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę. Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych w umowie zawartej z pracodawcą.

Zwrot dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych:

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne może otrzymać, na wniosek, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zwrot kosztów:

- a) adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
- b) adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy,
- c) zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności,
- d) rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa w pkt a - c.

Zwrot kosztów dotyczy osób niepełnosprawnych:

- a) bezrobotnych lub poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, skierowanych do pracy przez powiatowy urząd pracy,
- b) pozostających w zatrudnieniu u pracodawcy występującego o zwrot kosztów, jeżeli niepełnosprawność tych osób powstała w okresie zatrudnienia u tego pracodawcy, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania niepełnosprawności było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy.

Zwrot kosztów nie może przekroczyć dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej. Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą.

Zatrudnienie pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy:

Pracodawca, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego, może otrzymać ze środków PFRON zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.

Wysokość zwrotu stanowi iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia i ilorazu liczby godzin w miesiącu przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu i miesięcznej liczby godzin pracy pracownika niepełnosprawnego w miesiącu. Liczba godzin przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu nie może przekraczać liczby godzin odpowiadającej 20% liczby godzin pracy pracownika w miesiącu.

W celu poszukiwania nowych form rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych kontynuowane będzie bieżące monitorowanie rynku pracy osób niepełnosprawnych pod kątem zapotrzebowania na pracę, poprzez analizę lokalnego rynku pracy, monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych, w celu posiadania bieżącej wiedzy na temat tendencji rozwoju lokalnego rynku pracy i możliwości pomocy osobom bezrobotnym oraz poszukującym pracy

Wśród osób bezrobotnych znajdują się niepełnosprawni, którzy mogliby z powodzeniem wykonywać pracę zawodową, co jest konieczne we właściwie przebiegającym procesie rehabilitacyjnym. Dobre przygotowanie do pracy i zatrudnienie zapewnia m.in. niezależność osobistą i materialną, jednak dla osób niepełnosprawnych ma dodatkową wartość - kompensuje ograniczenia wynikające z niepełnosprawności. Z tego powodu wiele osób niepełnosprawnych przypisuje pracy ogromne znaczenie. Zajmuje ona bardzo wysoką pozycję w ich systemie wartości. Dlatego też urząd pracy będzie prowadził politykę skutecznego aktywowania zawodowego, wszechstronnej pomocy zarówno poszukującym pracy niepełnosprawnym, jak i pracodawcom zatrudniającym te osoby. Dla osób niepełnosprawnych praca jest źródłem dochodu. Posiadanie dochodu jest szczególnie ważne dla tych osób niepełnosprawnych, które nie posiadają renty i mają na utrzymaniu rodzinę. Nie bez znaczenia jest również fakt, że w związku ze swoją niepełnosprawnością, ponoszą zwiększone wydatki na leczenie, rehabilitację, przedmioty ortopedyczne powodujące znaczne obciążenie budżetu domowego. Posiadanie zatrudnienia daje osobie niepełnosprawnej poczucie pełnoprawnego członkostwa w społeczeństwie, wzmacnia poczucie własnej wartości, umożliwia pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym.

Zmiana przepisów prawa, powodująca likwidację większości ulg przysługujących pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne, znacznie ograniczyła zainteresowanie przedsiębiorców zatrudnianiem tych osób. Dlatego dobre przygotowanie zawodowe oraz posiadanie umiejętności do atrakcyjnego dla pracodawcy przedstawienia swojej oferty pracy może ułatwić podjęcie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

Doradztwo zawodowe oferowane przez urząd pracy powinno mieć na celu określenie zawodów najbardziej odpowiednich dla ludzi niepełnosprawnych. Przeprowadzenie wnikliwej analizy i oceny zdolności i możliwości pozwoli to na dokonywanie wyborów zawodów dostosowanych do predyspozycji. Natomiast celem szkolenia zawodowego jest pomoc osobie niepełnosprawnej w znalezieniu zatrudnienia, uzyskaniu samodzielności ekonomicznej jak i zapewnienie integracji społecznej. Działania te powinny korelować z analizą zapotrzebowania lokalnego rynku pracy oraz istniejącymi realnymi możliwościami uczestnictwa osób niepełnosprawnych w określonych typach szkoleń lub przekwalifikowaniem określonych potrzeb w tym zakresie i wiąże się z analizą sytuacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy. Ważne więc jest zapewnienie odpowiadającej potrzebom rynku pracy oferty systemu szkoleń i przekwalifikowań osób niepełnosprawnych, pozwalającego im efektywnie poruszać się na rynku pracy. Konieczne jest też znalezienie systemu motywującego pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa, zatrudnienie pozwala osobom niepełnosprawnym na ich polepszenie sytuacji materialnej. Umożliwia to im zaspokojenie podstawowych życiowych potrzeb we własnym zakresie. Jest szansą na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, samorealizację, przeciwdziałania zjawisku izolacji.

W osiągnięciu stawianych celów konieczne jest przeprowadzenie niezbędnych działań w tym zakresie, dobór odpowiednich metod i form pomocy wraz ze stosowaniem narzędzi przewidzianych w przepisach prawa. Dlatego też, reasumując powyżej wymienione formy, tut. Urząd podczas realizowania swoich zadań w ramach posiadanych środków finansowych przeznaczonych na aktywizację zawodową osób zarejestrowanych, szczególną troską otoczy interesy osób niepełnosprawnych poprzez:

- poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych,
- przygotowywanie Indywidualnego Planu Działania w ramach procesu doradczego dla osób niepełnosprawnych;
- rozpowszechnienie ulotek i broszur informacyjnych dla pracodawców mogących zatrudniać osoby niepełnosprawnych,

- organizację szkoleń zawodowych i przekwalifikowujących,
- objęcie szerokiej grupy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP formą warsztatową z zakresu nauki umiejętności poszukiwania pracy i otrzymywania zatrudnienia (zajęcia aktywizacyjne),
- promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- regulowanie zobowiązań dotyczących kosztów rehabilitacji zawodowej z umów zawartych z pracodawcą,
- udzielanie osobom niepełnosprawnym dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.